

АДЫГЭ

1923-рэ ильэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэкы

№ 187 (23116)

2024-рэ ильэс

МЭФЭКУ

ЧЪЭПЫОГЪУМ и 10

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

МАКЪ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

**Зыкыныгъэмрэ
зэгурылоныгъэмрэ
гъэпытэгъэнхэм
фэлажэ**

*Адыгеим и Лышхъэу
Къумпыл Муратрэ
Адыгеим ыкIи Мыекъуа-
нэ яархиепископу Тихон-
рэ республикэм обще-
ственнэ зэфыцыты-
кIэхэр щыгъэпытэгъэн-
хэмкIэ язэдэлэжъэныгъэ
илофыгъохэм атегу-
щылагъэх. Мы зIукIэр
Адыгеим ыкIи Мыекъуа-
нэ яепархия зызэхаша-
гъэр ильэс 30 зэрэхъурэм
тефэу кIуагъэ.*

ЗэдэгущыIэгъум хэлэжыгъэх
хэбзэхъумэкIо къулыкъухэм
япашэхэри.

Къумпыл Мурат архиеписко-
пым, Адыгеим щыпсэурэ чыри-
стан пстэуми афэгущылауагъ а
хъугъэ-шагъэм ехуулэу. Лышхъэм
кызырэхигъэщыгъэмкIэ,
обществэм ихэхъоныгъэкIэ
епархием пшъэрлышхо зэ-
шлуехы. А ильэсхэм къаклоцI
республикэм зыкыныгъэмрэ
зэгурылоныгъэмрэ щыгъэпытэ-
гъэнхэмкIэ, цыф лъэкъ зэфэ-
шхъафхэм къахэкыгъэхэм ыкIи
дин зэмылIэужыгъохэр
зылэжыхэрэм зэзэгъыныгъэ
ахэлэу лфыгъоу къэуцухэрэр
зэшлуахынхэмкIэ бэ ыгъэцкIа-
гъэр. Джащ фэдэу цыфыгъэ
шэпхъэ дахэхэм арыгуагъэхэзэ
ныбжыкIэхэр шIум, зэдэлэ-
пылэжыныгъэм, я Хэгъэгу
фэшъыпкIэхэм ягъоу тецэгъэн-
хэм епархием илахышхо зэрэ-
хишлыгъагъэр республикэм и
Лышхъэ кыыхигъэщыгъ.

«Непэ, Урысыем щыпсэурэ
цыфхэмкIэ лъэхъэнэ гумэкIы-
гъом, диныр гушхъэлэжыныгъэм-
кIэ кIэгъэкъон пытэу бэмэ
афэхъу, къиныгъохэм апэу-
цужынынхэмкIи, гъэпсын лфшIэ-
нынр лъыгъэкIотэгъэнымкIи ащ
ишлуагъэ къэкIо. Цыфхэм
шIошхъуныгъэ агу илынымкIэ,
диныр зылэжыхэрэм ащ къып-
кырыкIырэ фэныкIоныгъэхэр
ягъэгъотыгъэнхэмкIэ епархием
бэ зэшлуихырэри. Ащ фэдэ гу-
шъышлухэм тэри адетэгъаштэ.
Хабзэм, православнэ чылысым,
бизнесым акIуачIэ зэхэлэу
чылысхэр агъэкIэжыкI, кIэхэр
ашIых, джащ фэдэу культурэм

(ИкIаух я 2-рэ нэклубгъом ит).

Дунаим щаухъумэгъэ орэдыжъхэр

Жэрыло лъэкъ творчествэм цыфхэм закыфегъэзэжы. Нахь тэрэзэу къэплотмэ, цыфхэр
ары кыфэзыгъэзэжхэрэр. Ар зыхъатыр фольклоры зышлогъэшлэгъонхэу, ыуж, ылапсэ
зыфыхэу, лыхъохэу кытхэкIырэ зырызхэр ары. А макIэм ащыц Нэгэрэкъо Казбек,
Къызбэчи рало.

Казбек шыкIэпшынау, къамы-
лапщ, адыгэ орэдыжмэ яло-
такIу, ащ дакIоу филологии
шIэныгъэхэмкIэ кандидат, гума-
нитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ
республикэ институтэу КIэрэщэ
Тембот ыцIэ зыхъырым ишIэны-
гъэлэж ныбжыкI. КIэлэки нахь
мышIэми, лъэккъым ижэрыло
творчествэ пэблагъ, орэдыжъэу,
ахэм апыл къэбарэу ымышIэрэ
щылэп плэмэ хэукъоныгъэ хъу-
щтэп. Ари шIомакIэу фолькло-
рым изехъакохэм ренэу альэ-
хъу, зы цыпэ горэм зыгорэ
хэлъыхэмэ Iэубытыплэ ешIы.

Джащ фэдэу адыгэ жэрыло
творчествэм ыуж ыфызэ, Ан-
глием ыкIи Францием я Лъэккъ
тхылъеджаплэхэм яхъарзынэщ-
хэм анэсыгъ.

**АМ: Казбек, тызэрэщы-
гуагъэмкIэ, Францием
ыкIи Англием къары-
кIыгъэ шIэныгъэлэжъ-
хэм я 20-рэ лIэшIэгъум
Ермэлхъаблэ щытырат-
хэгъэгъэ адыгэ орэдыжъ-
хэр къэбгъотыжыгъэх.
Сыда угу къэзыгъэкIы-**

**гъэр ахэм уащылъыхъо-
нэу?**

— Ар кызыгъэжыгъэр купэу
«Жъыум» хэтхэм сахахъэу,
сахэкIэу зыщытыгъэ лъэхъаныр
ары. Сахэмыт дэдагъэми, за-
гъорэ садежыуштыгъ. Ащ къа-
лорэр къэсложыщтэп ныла?
Сэри сыфэягъ ахэм атекIэу
орэдхэр къэслонхэу. Унэрэкъо
Райи, нэмыкIэхэми къалотэжъэу
зэхэсхыгъэу щытыгъ апэрэ,
ятлонэрэ дунэе заохэм ялэхъан
гъэрэу аубытыгъэхэм лорылотэ-
зехъэхэр къахашыхэу, ашIэрэр
къарагъалозэ тыратхэщтыгъэ-

хэу... Джахэр сшлогъэшлэгъоны-
щтыгъэх, «къауагъэхэр сыд
фэдагъэха?» сIозэ сегупшы-
сэщтыгъ. Ащ фэдэ гупшысэхэр
сшхъэ илхэу дунэе хытыуым
сыщылъыхъоу езгъэжыагъ. Ин-
джылызыбзэкIэ орэд горэм ыцIэ
истхи, «Гощэгъэгъыр» ары
сшлошлыжы, нэклубгъо горэм
сыригъэхъагъ. Францием и
Лъэккъ тхылъеджаплэу кычIэ-
кIыгъ. Ар зыхъугъэр 2009-рэ
ильэсыр ары.

(ИкIаух я 5-рэ
нэклубгъом ит).

Зыкыныгэмрэ зэгурылоныгэмрэ гэпытэгэнхэм фэлажы

(Икляу).

исаугэтхэри зыпкэ рагэузожых», — кыылагэ АР-м и Лышхьхэ.

Республикэм гушхьэлэжыныгэр шыгэпытэгэнымкэ лэныкыо пстэуми зэдэлэжыныгэ пытэ ыкыи зэгурылоныгэ зэдырлэн зэрэфаер, ащ тегэ-псыхьагэу юфыгэу кэуцухэрэр зэрэзшуахыхэр Лышхьхэм кыхи-гэшыг: ильэс кэс юфтыхэбзэ пшы пчэагэхэр зэшуахы, ахэм православ-нэ культурэм хэхьоныгэ фаши, лэпсэ куухэр зилэ шуагэхэу Адыгеимрэ Урысыемрэ ащыпсэурэ цыф лэпкэ пстэуми зэдыраеу шытхэр агэпытэх.

«Социальнэ ыкыи политикэ юфыгэу кэуцухэрэм язэшлохын епархиер чанэу зэрэлажыэрэр тигуапэ. Ильэсэу икы-гэм Дунэе урыс лэпкэ чылысым ишюлыр кэутамэ Адыгеим зэрэзшухащагэм ар кэушыхыты. Ащ хэхьа-гэх республикэм ильэпкэ общественнэ организациехэм ыкыи иконфессиехэм ялыкюхэр. Зэкэми ткуачлэ зэрэздет-хыплэрэм ишуагэкэ экстремизмэмрэ лэпкэ зэпэуцужыныгэмрэ респу-бликэм ильхэп», — кыылагэ Адыгеим и Лышхьхэ.

Православнэ чылысхэм яюфшлэхэм, чыристан диныр зылэжхэрэм тидзэ кэулыкшлэхэм лэпылэгэу зэрэфэххэрэм

М. Гордышов

рэм апае зэрэфэразэр Кэумпыл Мурат кыхигышгэ. Ащ кызырэуагэмкэ, шушлэ ыкыи общественнэ юфшлэным епархиер цыхэшлэгэу клэгэкэонэу илагэ ыкыи непи ил.

«Тихэгэгулкэ анахь пшэдэкыжы ин зыштыхырэ лэххьаным цыфыгэ ыкыи социальнэ пшэдэкыжышхо зэрэшухырэ шьори кэшюгэлагэ. Дин объединениехэм яюфшлэн шуагэ хэлэу зэхэцэгэным пае Адыгеим тапэкли ищыклагэр зэкэ ышлэшт», — кыылагэ республикэм и Лышхьхэ.

Адыгеим ыкыи Мыекэопэ епархиер иархиепископэу Тихон кызыгушылэм

республикэм и Лышхьхэ лэныкыуа-бэхэмкэ ишуагэ кызыэраригэкырэм пае зэрэфэразэр кыылагэ. Мыш дэжым кыхигышгэ кылау Мыекэуапэ шагэ-псырэ Свято-Успенскэ кафедральнэ чылысым епхыгэ юфшлэнхэр зэрэкюхэрэр. Республикэм ихэбзэ кэу-лыкшухэм ялэпылэгэу хэлэу юфшлэнхэр лэпкэуатэх.

Кэумпыл Мурат кызыэрэхыгэшы-гэмкэ, чылысым ишынкэ лэпылэгэу аратырэр лэагэкютэшт.

АР-м и Лышхьхэ ипресс-кэулыкэу кытыгэ кэбархэмкэ ТХАРКЭОХЭ Сафьет.

Адыгэ Республикэм и Лышхьхэ и Указ

Медалэу «Адыгеим и Шытхузахэ» зыфилорэр В. П. Громовым фэгэшюшэгэным ехылагэ

Адыгэ Республикэм ыпашхэ гэхэжэ инхэр зэрэшырилэхэм фэшл медалэу «Адыгеим и Шытхузахэ» зыфилорэр Громов Владимир Прокофий ыкыи — пенсионерым фэгэшюшэгэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьхэу Кэумпыл Мурат

кэ. Мыекэуапэ, чэпыогум и 3, 2024-рэ ильэс N 126

Чэпыогур зыфэдэщтыр

Бжыхэ мэзищым яятлонэрэ мазэу чэпыогум дышэ бжыхэ рало.

Мы мазэр зыфэдэщтым тышигэго-загэ гидрометеорологиемкэ ыкыи тыкэ-зыуцухэрэ дунаим иуплэкюнкэ Гупчэм ипачэу Александр Митровым. Ащ кы-зырэуагэмкэ, тызыхэт чэпыогэу мазэм температурэу шылэщтыр шапхэм шокыштэп, ошхэу кэешхыштым ибагэ шапхэхэм анахь мэклэшт.

Мазэм иятлонэрэ мэфишлым жыбгэ чыылэу кылыштым ошх кыхышты. Кэушхьхэхэм ос цынер кэашесын ыльэ-кышты, пчэдыжыпэхэм ыкыи чэпэ зэхэогухэм пшагэу шытышты. Чэщым фабэу градуси 7—12 шылэшт, мафэм фабэр градус 20-м нэсышты. Аужырэ ящэнэрэ мэфишлым фабэу градус 12—17 шылэшт, кыхэкышты чыылэр градуси 6—11-м зышынэсыштыри.

Псыхьохэм адэт псыр шапхэу шылэхэм ашлокыштып. Ау лэшэу кы-зешхырэ, псыр кэащидэкюен ыльэ-кышты. Мэкэумэщ культурэхэм яшушлэ-гээнхэмкэ чэпыогум гумэкыгэу кызыдихыштып.

КИАРЭ Фатим.

Ипчээхэр кэафызэлуйхыгэ

Урысые банкым и Кэутамэу — АР-м и Лэпкэ банк пчэ зэлухыгэ-хэм ямафэ шыкылагэ. Зитеплэ нэплэгэубэ зыфэзышэрэ банк шхьаЛэр Мыекэуапэ шышхэми ихьаклэхэми зэрагэлэгэун альэ-кыгэ, экскурсие ыкыи лекции гэшлэгэонхэм ахэлэжыагэх.

— Урысые Банкым ипчэ зэлухыгэ-хэм ямафэ кэаралыгым икэлэ 70-мэ ащыкылагэ. Адыгеири ахэм яз. Ар ильэ-сым зэ зэхэтэжэ. Мызыгэогум нэбгырэ 200 фэдиз кэеклолагэ, — тышигэго-загэ Урысые Банкым и Кэутамэу Адыгеим шылэм игэалорышлэклоу Сергей Самойленкэм.

Банкым ихьаклэхэм ахэщэ зэфэ-шхьафхэр альэгугэх, сомэ миллионыр псынклэу зэрэплэтыштыр зэрагэшлагэ, финансхэмкэ яшлэныгэхэр ауплэкю-гэх, зэнэкюкыухэм ахэлэжыагэх,

электроннэ ахышэр тэрэзэу зэрэбгэ-зеклоштым едэлугэх, банк картэм ишэфхэр зэафыгэх.

Джащ фэдэу тарихыр зикласэхэм банкым имузей зэрагэлэгэугэ. Тишю-лыр ибанковскэ юф итарихыу ильэси 100-м кэхьурэр музеем еухумэ. Кэ-гэлэгэонэу шыгэпсыгэм пкыгэу 300 фэдиз шызэхэугэагэ.

АНЦОКЭО Ирин.

Сурэтыр: Лэпкэ банкым ихьарзынэш.

Адыгэ Республикэм и Лышхьхэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ лэшэу гухэкл ащыхыгэ Адыгеим инахыжхэм я Совет хэтыгэ Зайцев Михаил Григорий ыкыи идунай зэрихыжыгэр ыкыи ащ иунагэрэ илахылхэмрэ афэтхыа-усыхэх.

М.Г. Зайцевым ильэсыбэрэ дэгоу пэщэ лэнатлэр ыгэзэклагэ, цыфыгэ-шхо хэлэгы, илофшлэгухэми, Крас-ногвардейскэ районым, Адыгэ Респу-бликэм арысхэми лэытэныгэшхо кыфашыштыгэ.

Зайцев Михаил Григорий ыкыи р-шүклэ ренэу тыгу илышты.

Тапэки льягэклотэшт

«Псы кьабз» зыфилорэ федеральнэ проектыр псыр цыфхэм аэклэзыгэхьэрэ системэр гэклэжыгэным фэшл лэпкь проектэу «Псэуплэр ыки кьэлэ шыаклэр» зыфилорэм кыдыхэлъытагэу аштаг.

Адыгеир ащ зыхэлажэрэм кышыу-благэу псым епхыгэу псэолэ 27-рэ республикэм имуниципальнэ псэуплэхэм ащашыг е ащэгэклэжыг. Ащ шыщэу 13-р гьэрэклэ затлупшыгэр. Зэклэмкли сомэ миллион 308-рэ ахэм апэлухьаг.

Адыгеим исхэр псэу зашъохэрэр шапхэхэм адиштэным фытегэпсыхьэгэ лфшлэнхэр республикэм мы илэс-ми шылагэклуатэх. Проектым кыдыхэлъытагэу псэолэ 6 агэнэфэгэ.

АР-м псэолэшлынымклэ, транспортымклэ, псэуплэ-коммунальнэ ыки гьогу хьызмэтымклэ и Министерствэ кызыритыгэмклэ, ахэр плалэу апылхэм адиштэу ашых, нахьыбэр аухыг. Псэуалэхэм зэклэмкли апэлугэхьащт сомэ миллиони 162-м шыщэу сомэ миллиони 143,3-р федеральнэ бюджетым кыыхыг.

Проектым кыдыхэлъытагэу псыкычлэщыплэхэр Тэхьутэмыкье районым ит кьуаджэу Нэтыхьуае, поселкэу Отраднэм, Теуцожь районымклэ кьуаджэхэу Нэшукьуае, Пэнэжыкьуае, поселкэу

Льэустанхьаблэ, Джэджэ районым итаницэу Дондуковскэм ащэгэпсыгэх.

Кьуаджэу Нэтыхьуае шашыгэ кычлэщыплэм сыхьатым кубометрэ 25—30 кьеты, башнеу агьэуцугэр кубометрэ 50-м телъытаг. Пстэумкли псэуалэхэм ишын сомэ миллион 21,8-рэ пэлугэхьаг.

Поселкэу Отраднэм шагьэуцугэ кычлэщыплэми сыхьатым кьытырэ кубометрэ пчъагэри, тырагьэуцугэ башнем ифэщтыри ащ фэдиз. Пстэумкли сомэ миллион 22,1-м ехьу ащ шызэшлуахыгэ лфшлэнхэм атефаг.

«Псы кьабз» зыфилорэ лэпкь проектым кыдыхэлъытагэу блэклигэ илэсым Тэхьутэмыкье районым псэолэ 8 шагэклэжыг. Ахэм ащыщэу 5-р кьуаджэу Козэт, 3-р Тэхьутэмыкьуае адэт. Зэклэмкли ахэм сомэ миллиони 141-рэ апэлухьаг.

Теуцожь районымклэ кьуаджэу Нэшукьуае ипсыкычлэщыплэ игьэклэжыын пстэумкли сомэ миллион 15-м ехьу пэлугэхьаг. лфшлэнхэр ащ шаухыгэх. Кьуаджэу Пэнэжыкьуае шагэклэжы-

гэм сомэ миллион 25,4-рэ тефаг, Льэустанхьаблэ клэу шашырэ кычлэщыплэм зэклэмкли сомэ миллион 45,2-рэ пэлухьащт.

Джэджэ районым ит станицэу Дондуковскэм шырагьэжыагэу ишын аухыг. Министерствэм кызыритыгэмклэ, ащ псыр кызычлэклэ скважиниты клэу шаубырыг, ахэм клочлэгу афэхьунэу башне клэу тырагьэуцугаг, нэмыклэу ищыклагэхэр шагэпсыгэх, чыплэу кызыэлъиубытырэр кьашыхьаг, зэтырагэпсыхьаг. А лфшлэнхэм зэклэмкли сомэ миллион 31-рэ фэдиз апэлухьаг.

— Псы кьабзэу цыфхэр зашъохэрэм епхыгэу лфшлэнхэр республикэм ит псэуплэхэм ялэхэр дэгьэзыжыгээнхэм фэшл проектэу «Псы кьабзэм» тызэрэхэлажэрэр тапэки льядгэклотэшт. Кьэклотэшт илэсым клэу тшымэ е дгьэцэклэжмэ тшлөгьохэм апае тхыпхэр мы уахьтэм тэгьэхьазырых, — кыыхыгэщыг АР-м и Лышхьэу Кьумпыл Мурат мы лэныкьом кытегушылээ.

ХьУТ Нэфсэт.

Сурэтыр: Тэхьутэмыкье псэуплэ коим ихьарзынэщ.

Цыфхэм ящынэгьончъагэ кьаухьумэ

Росгвардием и подразделениеу СОБР-м икьулыкьушлэхэм ямэфэкл мы мафэхэм хагьэунэфыкыг.

Чэпыогум и 8-м илэс 32-рэ хьугэ Росгвардием ихэушхьафыкыгэ отряд зызэхачагэр. Тишолыр шыпсэурэ цыфхэм ящынэгьончъагэ кьаухьумэгэнымклэ пшэрылгьэнэфэгэхэр зэрехьэх Росгвардием и Гьэлорышлэпэу АР-м шылэм СОБР-м иотрядэу

«Ошьутен» зыфилорэм.

Подразделением икьулыкьушлэхэр терроризмэм ыки экстремизмэм апэшлуклогэнымклэ, бздэжшлагэхэр кьэмыгэхьугээнхэмклэ хэушхьафыкыгэу операцияхэм, лыхьун лфшлэнхэм ахэлажэх, гьэры ашыгэхэр шхьафит ашыжы,

япшэрылхэр шытхьу хэлэу агьэцэклэх.

2024-рэ илэсым хэушхьафыкыгэу подразделением икьулыкьушлэхэр хэбзэхьумэкло кьулыкьушлэхэр ягьусэхэу лфшлэнхэм 50-м ехьумэ ахэлэжыагэх. Ахэм яшлугэклэ бздэжшлагэу зезыхьан гухэлэу зилэгэу нэбгырэ 14 кьауытыг.

Кьулыкьушлэхэм анахьыбэм Темыр-Кавказ шьолырым кьулыкьу-дзэ пшэрылхэр шагэцэклэхэу дзэ лэпэлэсэнэгьэхшлэ аэклэлэ хьугэ. Мы мафэм ехьулэу отрядым хэтхэр хэушхьафыкыгэу дзэ операцием хэлажэх.

Сурэтыр: Росгвардиер.

Ыпклэ хэмылэу кьафэклотэшт

Рострудым порталэу «Онлайнинспекция. рф» зыфилорэм кыригэхьэгэ фэлэ-фашлэм ишлугэклэ инспекторэу лфшлэнхэм фэгьэзагэр организацием рагьэблэгэн альэклэшт пэшлорыгэш лфшлэнхэм япхыгэу лфшлэнхэм.

Инспекторэу рагьэблагэрэм кьафилотэшт цыфхэм лфшлэнхэм язытыхэрэм шлок зимыгэу шапхэу агьэцэклэн, хэбзэгьэуцугэу шылар укьуагэу мыхьуным пае чэзыу-чэзыуу уплэкунхэр зэхачэхэу ашын зэрэфаем ыки нэмыкхэм афэгьэхьыгэу. Ащ фэдэу инспекторыр кьазыхьагэклэ лфшлэнхэм язытырэм кышхьапэшт лэныкьохэм ыналэ нахь атырырегьадзэ. Мыщ дэжым кыыхэгэу-цыгьэн фае ащ фэдэу пшэрылэу зилэ инспекторэу кьэклугэу протокол зэрэзехимыгэуцорэр ыки хэукьоныгэу зышыгэр зэрымгэпшынерэр. Пшэрылэу шхьагэу ащ илэр зыфэклэжырэр

организацием шылажэхэрэм яфитыныгэхэр укьуагэу мыхьунхэм а организацием ипащэу ыналэ тырыригьэдзэныр ары.

Кьэралыгьо инспекцием гьогэгэу 60 фэдизрэ ащ фэдэу лфшлэнхэм илэсэу тызхэтым зэрихьагэх. Ыпклэ хэмылэу ащ фэдэу фэлэ-фашлэхэр афагьэцэклэх. Цыфхэм лфшлэнхэм язытыхэрэм а лэпылэгьур кызырешхьапэшттым уехьырэ-хьышэжынэу цытэп.

лфшлэнхэм Кьэралыгьо инспекцием ипащэу, АР-м и Кьэралыгьо инспектор шхьагэу СИХЬУ Русет.

Шьуналэ тешьудз!

Фэгьэклотэн зыхэлэу клэтхэгьу уахьтэр Урысыем и Почтэ регьэклэклэ.

2025-рэ илэсым иапэрэ мзых кышхьуфэклотэшт гьэзетэу «Адыгэмак» чэпыогум и 14-м нэс мыщ фэдэу уасэхэмклэ шьуклэштхэн шьулэклэшт:

Индексэу П4326-р:

мэзи 6-м — сомэ 1092,90-рэ;

мэзи 5-м — сомэ 910,75-рэ;

мэзи 4-м — сомэ 728,60-рэ;

мэзи 3-м — сомэ 546,45-рэ;

мэзи 2-м — сомэ 364,30-рэ;

зы мазэм — сомэ 182,15-рэ.

Мэфэкі кьэгэальэгьон

Льэпкыым ильэпІэ лыхъужъхэр

«Шу зышлэрэм, шу фыщылъ» ало адыгэхэм. Ащ ишыхъат льэпкыым пачэ зэмыблэжыгъэ лыхъужъхэм яшлэжэ зэрагэальаплэрэр.

шхуагъэу, адыгэ тхаклоу Шейден Аюбэ Ибрахым ыкьор кызыхъугъэр ильэси 120-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъ.

А. Шейденыр Теуцожь районым ит къуаджэу Аскэлае 1904-рэ ильэсым кызыхъугъэ, ильэс 81-рэ кыгъэшлагъ. Къулыкъушлэ мыпшыжыгъэ, иадыгэ льэпкы гъогу зафэ фыхъыгъэным дахэу дэлэжыгъ. Шейденыр 1922-рэ ильэсым кызыгъэжыгъэу 1924-м нэс (ЧОН-м) хэушъхъафыкыгъэ частхэм яотряд икомандирыгъ. 1927-рэ ильэсым кызыу-благъэу Адыгеим и ЧК илофышлагъ, партием и Адыгэ хэку комитет иоргбюро иуполномоченнэу, партием и Пэнэжыкыое райком иапэрэ секретарэу, Пэнэжыкыое райисполкомым итхьаматэу иоф ышлагъ. Ильэсыбэм къаклоцІ къэралыгъо щынэгъончъэнымкІэ органхэм ахэтыгъ. А. Шейденыр Адыгеим зыкышъызылэтыгъэ хъункІэло-бзэджашлэхэм апэуужыгъэным, джаш фэдэу Гурыт Азием басмачествэр щыгъэкІодыгъэным

ахэлэжыгъ. 1941-м кызыгъэжыгъэу 1944-рэ ильэсым нэс Хэгъэгу зэошхом хэтыгъ, полкым икомиссарыгъ. Кавказым, Дон, Украинэм ащыкІогъэ заохэм ахэлэжыгъ. Ахэм лыхъужыгъэу ащызэрхыагъэм пачэ Быракъ Плыжыым, Жьогъо Плыжыым яорденхэр, медальхэр бэу Аюбэ кыфагъэшъошагъэх. 1946-рэ ильэсым Шейденым Мыекъуапэ кыгъэ-зэжыгъ, Мыекъопэ къэралыгъо кІэлэ-егъэджэ институтым идзэ кафедрэ ипашэу, очылэу, юридическэ консультацием илэшъхъэтетэу, Мыекъопэ художественно-производственнэ мастерскойхэм япашэу иоф ышлагъ.

Тхылъеджаплэм кызызэуахыгъэ экспозициер Іахытлоу зэхэт: апэрэм кышъыгъэальэгъуагъ А.И. Шейденым ищылэныгъэ ыкІи итворчествэ фэгъэхьыгъэ тхыгъэ зэфэшъхъафхэр.

Экспозицием чІыплэ хэхыгъэ щырил тхаклом ыпхъоу Шейден Эмилие итхылъэу «Аюб Шейден: лабиринты жиз-

ни» зышъхъэм. Ащ кызышлотыкыгъэ Шейден Аюбэ ищылэныгъэ тарихъ хъугъэ-шлагъэхэм япхыгъэу зэрэщытыгъэр.

Экспозицием ия 2-рэ Іахэ ежэ тхаклом адыгабзэкІэ ыкІи урысыбзэкІэ ытхыгъэхэр кызыштыгъэх: «Зышъшъуыгъэгъупш», «Нэфшъэгъо жъуагъу», новеллэхэр зыдэтэу «Лыхъужыым ильагъохэр». УрысыбзэкІэ кыдэкІыгъэх «Не забудьте!», «Над Псекупсом» ыкІи Шейденымрэ Л. Ю. Плескачевскэмрэ зэдатыгъэу «Мос Шовгенов» зыфилохэрэр.

Мэфэкі кьэгэальэгъонэу «Живет в народе память о героях: А.И. Шейден» зыфилохэр ныбжэ зэфэшъхъафхэм арытхэм атегъэпсыхъагъ: тхаклохэм, кІэлэ-гъаджэхэм, апшэрэ ыкІи гурыт еджаплэхэм ащеджэхэрэм ыкІи льэпкыым кыхэкІыгъэ лыхъужъхэм ятарихъ зышлогъэшлэгъонхэм. Кьэгэальэгъоныр ыгъэхъазырыгъ тхылъеджаплэм ибиблиотекарь ныбжыкІэу Лышэ Данэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Щысэтэхыплэ афэхъунхэу

Льэсыдзэхэм я Мафэ фэгъэхьыгъэу фондэу «Хэгъэгум иухъумакохэр» зыфилохэрэм ишъольыр къутамэ, республикэ проектэу «Лыхъужъэу кьэхъухэрэп» зыфилохэрэм кыдыхэлъытагъэу, къуаджэу АдыгеякІэм игурыт еджаплэу N 29-м «Лыхъужыныгъэм исыхъат» щызэхышъагъ. КІэлэеджаклохэм алукагъ хэушъхъафыкыгъэ дзэ операцием иветеранэу Владимир Кузьмин.

Еджаплэм щыкІогъэ иофтхъабзэм кІэлэеджэкІуи 165-рэ хэлэжыгъ. Урысые дзэкІолІхэу Хэгъэгур кьэзыухъумэхэрэм лыхъужыныгъэ зекІуакІэу, лыгъэу зэрахъэхэрэм ветераныр къатегушылагъ.

Шъольыр фондым илофышлэхэм льэсыдзэхэм ятарихъ, джырэ Іэшэ льэпкыэу щылэхэр еджаклохэм къафалотагъэх. Ежэ ныбжыкІэхэми ашлогъэшлэгъон упчІэхэр бэу къаратыгъэх.

ЗэдэгущыІэгъу шъуашэм ильэу рекІокыгъэ иофтхъабзэм анахъэу кызыкІэупчІагъэхэр фронтым щылэ шыакохэр, ащ кызыкІыжъхэкІэ щылэныгъэм зыкызызэрэхъуатэрэр. Щысэшлэ афэхъушът цыфым зэралуагъэкІагъэхэмкІэ кІэлэцыкІухэр кызырафэразэхэр кыралотыкыгъ.

Адыгэ кІэлэегъэджэ колледжым (училищым) ия 100-рэ ильэс ипэгъокІэу

Ильэс еджэгъухэр шІукІэ ыгу кьэкІыжъых

Адыгэ кІэлэегъэджэ колледжыр (училищыр) загъэпсыгъэр кыхъащт ильэсым лІэшІэгъу хъушът. А уахътэм кыкІоцІ республикэм имызакъоу, Урысыем, ІэкІыб къэралыгъохэм ащызэлъашІэгъэ, Адыгеим ыцІэ дахэкІэ рязыгъэІогъэ ыкІи зисэнэхъат хэшІыкІышхо фы-зилэ цыфыбэ ащ кыкІытІупыгъэ. ГъэхъашІухэр зышІыгъэхэм ыкІи еджаплэм дэгъу дэдэу щеджэгъэхэм ащыщ «Адыгэ макъэм» кыфэтхэгъэ Наталия Крафт.

Мыщ Адыгэ кІэлэегъэджэ училищыр, нэужым Адыгэ къэралыгъо университетыр кылухыгъэх. Игупсэ училищым иоф щылэныгъэу игъо ифагъ. Джырэ уахътэм физическэ культурэмкІэ ыкІи спортымкІэ Льэпкы къэралыгъо университетэу Санкт-Петербург дэтым педагогикэмкІэ икафедрэ щэлажэ, доцент, кІэлэегъэджэ шІэныгъэхэмкІэ кандидат.

— КІэлэегъэджэ сэнэхъатым сищылэныгъэ гъогу зэрэспхыгъэм сырыкІэгъожъэу зы такыкыи кыхэкІыгъэп. СицІыкІугъом кызыгъэжыгъэу сянэу Нина Крафт сикІэрыплъыштыгъ, ар кІэлэегъэджэ пэрытхэм ащыщыгъ. Ащ фэдэ сыхъунэу ыкІи игъогу сырыкІонэу

сыфаеу 1988-рэ ильэсым Адыгэ кІэлэегъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусен ыцІэ зыхъырым сыхІэхъагъ. Студент ильэсхэр гъэшІэгъонэу куагъэх, мыщ щызэгъэгъотыгъэ шІэныгъэхэр нэужым льэшэу кызышъхъэпэжыгъэх. Кызыдеджэгъэхэр, сикІэлэегъаджэхэр ыкІи иоф зыдэс-шлагъэхэр джы кызынэсыгъэми сщыгъупшэхэрэп, — ело Наталие.

Ар зыщеджэгъэ уахътэм зисэнэхъат хэшІыкІышхо фызилэ специалистхэр училищым Іутыгъэх. Бзылфыгъэм шІукІэ ыгу кыинэжыгъэх икІэлэегъэджэгъэхэу Елена Ступкина, Надежда Жуковар, Нэгъой Галинэ, Елена Королевар, Хъакъунэ Фатимэ, Аульэ Къэрэл-

Наталия Крафт

хъан, Хъакурынэ Казбек, Ацумыжэ Казбек, Шейден Светланэ, Ольга Фотиевар, нэмыкІэхэри. Непэ гъэхъагъэу илэхэм ахэм ялахышхо хэлъэу елпытэ.

— Льэшэу сырэгъушхо ыкІи шІукІэ ренэу сыгу кьэкІыжы Адыгэ кІэлэегъэджэ училищым щызэгъэкІогъэ ильэс еджэгъухэр. Синасып кыхыи педагог шлагъохэм сатефагъ, ахэм яшІагъэкІэ сищылэныгъэ гъогу пытэу сытеуцагъ. Училищыр сыдигъуи еджэплэ пэрытхэм ащыщыгъ, непи арэушътэу щыт, ащ сырэгъушхо. Илпэ-сишъэ хъушът тиеджаплэ тапэкІи гъэхъэгъэшІухэр ышІынхэу, пэрытныгъэм игъогу темыкІынэу фэсэю, — кылуагъ Наталия Крафт.

Дунаим щаухъумэгъэ орэдыжъхэр

(ИкIэух).

**АМ: Орэдхэр хэта кьэ-
зылохэрэр? Нэбгырэ тхьани
хьуштыгьэха?**

— А үнчлэхэр снлэхэу Францием снхгаг, ау джэуап гьэшлэгьон кьатыгьэп. «Черкесскэ хорклэ» маклох. Кьэзылохэрэр зэхуиушьяфыкырэп. Лондоу и Льяпкь тхылъеджаллэ хэлхэр, ахэр А. Соколовам кьытхыкыгьгэх, кьэзылуагьэхэм ацлэхэр, альэкьуацлэхэр тэшлэх. Ахэр ежь джэгокло купхэу, ордэ кьызэдалоу, зэныбджэгьухэу, хьаклэхэр эдэшлэхэу цытыгьгэх. Ансамблэм фэдагьэх. Анань гьэшлэгьоньор ахэр кьэзылуагьэхэр тэ тичылэ, Джыракьые шыщыгьэх: оредылохэу Нэгые Ияс, Биданэкоу Шьалэс, Хьагьэуджыр ахэтыгь. Зэлпашэрлэшыноу лазэу Хьагьэудж Мыхьамэт. пхэкьычаоу ыкли кууаклоу Байкуулэ Абас игьусагь. Нахьыбэр тичылэх. Хьарзынэшитлүм ахэлхэр зэзгьэпшагьэхэти, а зы купыр ару сэгьуафэ, сыда плөмэ кьалохэрэм зэхьокьынэгьэшхо афэмыхоу зэтэфэ. А зы нэгьырем кьымыломи оредьор, а зы купым шыщ. Зэфэдэх.

**АМ: ЗэрэхбурэмкИэ, Францием
и Лээнкь тхылъеджанИэ ихъар-
зынэц ордэ тхъапша кьыхэ-
пхыжьыгьэр?**

— Орэд 32-рэ. Ахэм ащыщэу 22-р
къэзылохэрэр клахэ орэдылох, 10-р къэ-

бэртаех. 8-р лахь тлурьтлоу эзклоцйлъых. Гушылэм пae, «Хьатх Мыхьамэт гьуазэ» лахьитлу мэхьу, зырыхьэри ахэтых. Кьы-эрэнэфагьэмклэ, 1911-рэ илъэсым Ермэлхьаблэ кьоблэгьэгьэ ордэ тетхэкло купзэ «Pathe» илофышлэу Теобальд Нобл гьусэхэр илэхэу ахэр тыритхэгьагьэх. ЗэкIэмки ордэ 344-рэ Кавказым ишэ-лъырхэм ащ ашитхыгь. Ордэхэр лъэшэу шлолгьэшлэгьоныгьэх, бэрэ сядэлугь, кьалорэр стхэу езгьэжьагь, Iпэрытхэу шылэмэ язгьэпшагьэх. Шьхьаем, зыми тефэхэрэп. Сатыр зытлушхэр зэфэдэх, ау нахьыбэп. Ар уушэтын фае. Гушылэм пae, «Кьэбэртаехэм ячэштео» кьылуа-тэрэр а зыр ары шьхьаем, зэтекых.

АМ: *Ар сыда кыызхэк! ырэр, о
уиенлъык! эк! эк!*

— «Чэштеор» хьугъ-шлэгъэ иныгъ, мэзибл зау, бэ хэклодагъэр. Ащ елы-тыгъэу куплетыбэ мэхъу. Ар сэзыгъало-рэр — хьарзынэщым IахьиплI кыхъэ-схыгъ. Ары пэпчэ такыхьы 2,5-рэ икыхьагъ. Ащ фэдэу плышъ — такы-кыпшI... Орэдхэм гъэшлэгъонхэр къа-хэкыгъэх. Ахэм яз «Болэтыкхэм яорэд», «Айтэчыкыо Шумэфэпч ипчы-налъэ». Тыгъужыкыо Кумызбэз ипчы-налъэ ехыгъэр. Джащ фэдэ, Темыркъа-пэ зэраштагъэм фэгъэхьыгъэ орэдым имэкъами тетхагъэу кычIэкыгъ. Тэ тыхьарзынэщI чIэлъыгъэр Iэпэрытх. Да-гъыстан ихылыгъэу Iутыгъэ пылапIэу «ГъучI къэлалчэхэр» зыфалорэр адыгъ-

хэм зэраштэҕагыэр ащ кыышылуагы. А оредымкIэ зиллакьо анахыжыыр ады-гэхэм агьэунэфыштыг. Гьэшлэгьон дэдэу кыыхэкIыг лыхуужь ордэдэу «Кьарбэч игьыбзэ» (Кьарбэчыпш). ШIэныгьэлэ-жыу, оредылоу Кьэрдэнгушэ Зерамыку ылогыаг: «Кьэбэртаем анахь лыхуужь орд бэлахьэу ылыр «Кьарбэч иорэд». Болэтыкьо Кьарбэч лы пхьашэу шытыг,

пыйхэм афэгъэкӀодыштыгъеп. Къэбар нэпцӀкӀэ гъогу тырагъахыи шхончыщэ гъэбылгыгъэр аджал фэхуыгъагъ. КӀапщи фашыгъагъ, ау лъэкӀо лъэныкъоу шэр зытефагъэм илпыкъыгъ. Ащ икӀэбар анахъу кӀуачӀэ къезытырэр тымрэ къомрэ язэфыштыкӀ. Тым ралуагъ: «УикӀалэ илоф дэи, кыфзнагъэ шыӀеп, ихыи зегъэлъэгъу». ЛӀапӀэ ифэгъэ КъарбӀч тым игухэлъ зыралом, «Сэ плэм сыхэлъуэ сятэ къышхъарыхъанэу сыфаеп. Унашхъэ бгыкъум кӀапсэ ишъуци къыс-лӀкӀашульхъ»» ылуи, кӀапсэ раригъэщыгъагъ. Ар ылыгъэу кыиззшӀоуцуи, ятэ кыырагъэхъагъ. Ащи лӀофым изытет кыгаурылоу, бэ къымылоу «Бетэмал, кӀэлашэу аджалым пэуцугъ, ауштэу мыхуыгъээмэ, лыи хэкӀыныгыи» ылуи, зызэпыригъази икӀыжыгъ. Ащ ыуж КъарбӀчыр кыиззехафи, ыпсэ хэкӀыгъ. ИмэкъамэкӀэ тэ тызсэсэгъ гыбзэмэ афӀэдӀеп. ЗэкӀлошӀыу, гъэшӀэгъонэу шыт.

AM: *O ar къэоIуа?*

— Къэсэлэ, ау жыу имыгъусэ хъумэ къэлурэп. Арышъ, джащ фэдэ ордэ гъэ-шлэгъонхэр кыыхсэхыжыгъэх Францием ихъарзынэх. Етланэ кыхэгбъэщын фæе, мых мэкъамэхэр, ордэхэр къалэ зыхъуклэ, мэкъэмэ лэмэ-псымэхэр хэтхэп. Жэп-щынэклэ къэлуагъэх. Зэдежыуэхээ, лэгу теохээз. Мэкъабэр хэтэу гъэпсыгъэ. Ащ идэхæгъэ зэхэпшэнэм пæе кыбгурылон фæе. Зытэттхъожкылэ, гуцылэу хэльхæри сыди гурылогъошл хъуыт.

AM: *Ар сыдигъуа зыхъуцтыр?*

— Шлэхэу (мэцхы Казбек). Ар сигу-
хэль блага.

— *Ащыгъум, тыкъежэщт.*

Онсэу, Казбек!

АНЦОКЪО *Ирин.*

Сүрэтхэр авторым иех.

Сабий ежэрэ бзыльфыгъэхэм афагъэхьыгъ

Лъермыхъэхэм я Мафэ ипэгьоклэу бзыльфыгъэхэм япсауныгъэ зыщальпылъэхэрэ
 лэаплэхэу Мыекъуапэ иурамхэу Шоссейнэмрэ Школынэмрэ атэтхэм мэфэкI
 Iофтхьабзэ ачыкIуагъ. ШIэхэу ны хъушт бзыльфыгъэхэм зэнэкьокъу гъэшIэгъонхэр
 афызэхашагъэх, медицинэ ыкIи социальнэ IофышIэхэм зэдэгущыIэгъухэр
 адашыгъэх, шIухьафтынхэмкIэ агъэшIуагъэх.

*Къыхэзгъыцымэ сiуoiгъу, илгъэс
къэс къэралыгъом ыналэ къызырэт-
тетым зэрэхагъорэр, социальнэ
ахыц тын зэфшигъафхэр цыIэ
зэрэхугъэхэр. Мэфэкл Iофтхыабзэр
сыгу рихыгъэ, — къыIуагъ Фатимэ.
Арист цыкIухэм кыагъыгъазырымгъэ*

Мы мэфэкыр Урысыем ильэсым тіо шыхагъэунэфыкышт: мәлыльфэгум и 7-м ыкйи чъэпыгъум и 7-м. Апэ дэдэ 2022-рэ ильэсым проектэу «Унэгъо пытэр» зыфилорэм кыдыхэлъытагъэу, партиеу Единэ Россия» икӡэшаклоу іофтхьэбзэ кызызрыклоу мыр рагъэклокыгъ ыкйи шӡольыр 16 нылӡп хэлэжыагъэр. 2023-рэ ильэсым къэралыгъо мэхъанэ зилэ мэфэкй хъугъэ. Адыгеим апэрэу мыгъгъ шыхагъэунэфыкыгъ.

Мыекыонэ кэлэ Изэпэлэм иврач шхьа-
лэу Емтылэ Оксанэ кызырлыуагъэмклэ,
унагъом илэ шэн-зэхэтыклэхэм уасэ
афшыгъэнымклэ, кыралыгъом идемо-
графие изытет нахышху хъунымклэ мы
мэфэкым мэхъанэшхо ил.

Бзылфыгыгэхэм япсауныгэ зышлылпыл-
лэхэрэ лэзалпэу N 2-м ипашэу Наталья
Савенкэм кызэрэхигэцыгыэмкгэ, цы-
фышыхьэм зэрэхэгэхьоштым имызакьоу,
бзылфыгыгэ лэармыгэхэм аналэ атеты-
нур, афэгумэклынхэр япшэрлыгхэм ашш.

— Ны хъуытхэр зыгъэгумэкIырэ медицинэ, социальнэ ыкIи юридическэ унчIэхэмкIэр зафагъэзэн алъэкIыит специалист зэфэшх-хъафхэм. Мы уахътэм ехьулэу

*тuлзaнlэ иучет сабий ежэрэ
бзыльфыгэу хэт 252-р зэкlэ кьед
гьэблэгьагьэх, уахтэ зилэхэр кье-
клoлaгьэх. Мы пчьагьэр илгэс кьэс
нахьыбэ ху тuлoигу, джац фэд
бзыльфыгэ льэрмыхэ пэпчэ са-
бий псау кьыфэхуным тыналэ
тедгэтыцт, — хигьэунэфыкыгь
Наталья Савенкэм.*

Юристым юошлэнымкнэ хэбзэгэуцугэу
щылэхэр бзыльфыгэхэм кьафилотагь.
Ны хуштхэм афытегэлспыхьэгэ кьэра-
лыгьо лэпылэгур социальнэ кьулыкьум
илыкьо кьафилотагь. Бзыльфыгэем са-
быир кьызыфэхухэкнэ гүмэкьыгьо хафэу
кыхэхкы, ащ зэрэпэшүеклөштыр кьы-
рилотыкьыгь перинатальянэ психологым.

— *Анахь рэхьатэу бзылъфыгъэм илгъармхьэныгъэ рекIокIыгъэми, бэрэ гумэкIыгъо илэу мэхьу. Арышъ, ны хьуццтым психолог ищыкIагъ. Ащ илэнылэгъукIэ ыгу ихьыкIыхэрэр зэпчыццтых, — хигъэунэфыкIыгъ Адыгэ клиническэ перинатальнэ Гупчэм илэзанIэ ипсихологэу Евгения Порох.*

Гушылэгъу тызыфэхъугъэхэм ащыщ ны
хъуцт Мэкъоо Фатимэ. Ар ятлонэрэ са-
быим ежэ.

— Урысые мэфэк! Үр Адыгеим зэр-
шыхагъэунэфык! Үрэр сигуапэ.

концертым мэфэклыр кыгыэбаигь. Ны хьушт бзылъфыгыэу къеклолагьэхэм шлұхьафтынхэр аратыгь.

ЮШЪЫНЭ Сүсан.

Сүрэтыр: Іэшъынэ Аслъан.

Уахътэр ыкIи цIыфыр

Ыпсэ идэхагъэкIэ
къытхэтышт

*О пыхъэкIэ илэсыбэм дэгъоу
пшIэнэу хуэгъэ нэгъырэр, угу зы-
факлоцтыгъэу, ицIыф гъэпсы-
кIэ-шIыкIэкIэ идунэлъэгъукIэ-*

*кIэ лъытэныгъэ зыфыозыгъэшIыцтыгъэр дунаим игъонэмсыз
зехыжыкIэ гухэкI дэдэ мэхъу, цымылэжыыр шлошгъэхуэгъуаеу,
узэрэмыгуэгъахэу бэрэ уигушысэ къыхэуцо, унэ къыкIэуцо, джа-
щыгъум ащ фэгъэхыгъэ пстээр гум, шхъэм къащыдэоежы, шлоу
хэлыгъэр зэкIэ бгъэуэфыжыбзэ, зэрэцIыф гъэшIэгъоныгъэр, нэмы-*

*кIыбэм зэрэтекIыцтыгъэр, гушысэкIо гъэшIэгъонэу зэрэцIыты-
гъэр, гулгъэтэшхо зэрIагъэр кIэогъэтхъы. Дэхэгъэ мыухыжыкIэ
Тхъэр къетагъэу, инэпкъ-нэпкъ зэхэлъыкIэ имызакъоу, IокIэ-шIыкIэ
зэкIужы, IупкIэгъэ нэфIуагъи, гушысэкIэ ялIыи зэрIагъэхэм
зеоубытылэжы. ИкIэсагъ ащ иадыгъэ лъэпкъ, иадыгабзэ, гуцылэ
зафэр, икIэсагъ адыгъэ литературэр, лъэпкъ шэн-хабзэхэу уахътэм
дэбакъохэу, зие лъэпкъым идунэететыкIагъэр зыхэгъоцагъэхэр,
икIэсагъ гъунэнчъэу цыIэныгъэр, дэхагъэр, псэ зытыт дунэ
хъалэмэтыр ыкIи цIыфхэр.*

Зыфаслорэр усаклоу, филологие шэ-
ныгъэхэмкIэ докторэу, Адыгэ Респуб-
ликэм шэныгъэхэмкIэ илофышIэшхуагъэу
Ергъукъо-ЩэшIэ Шамсэт ары. Ыгуи
ыкIуачIи зэдиштэу, сыдрэ цыIэныгъэ
лъэныкъуабэм хэшIыкI гъэнэфагъэ
афырилэу, ишIошI-еплъыкIэхэр, идунэе-
еплъыкIэ сыдигъуи икъоу къырилотыкIын-
хэр, цыIэныгъэм ыгу лъэшэу зэрэфа-
блэрэр къыхэцъу, бзылфыгъэ IугъэшIы-
гъагъэм дихыхэу зэрэцIытыгъэр ыпсэ
ифэбагъэ тешIыкIыгъагъ. Шамсэтрэ сэ-
рырэ тызедеджагъэу, тызэмылэгъуагъэу,
илъэс 13-м зы IофшIапIэ тызэдIутынэу
(Адыгэ хэку музей) ыкIи зы унэ тызэ-
дисынау хуэгъэ, ащ къыхэкIэу зэпэбла-
гъэ тыхъугъ.

Шамсэт ыгу риубытэу, шлоигъом фэклон
зылпэкIыцтыгъэ ныбжыкIагъ ащыгъум.
Мэфэ IофшIэн ужым общежитием ты-
зекIужыкIэ, сэ зысфэмыгъэпсэфыжыгъэу
къэсчыхъан фэагъ, ежыыр гъэтылпыгъэ-
зэкIэубытагъэу «Литературная газета»
зыфилоу къыфаклоцтыгъэм кIэзыгъэнчъэу
еджэцтыгъ, охътэ зэгъокIыпIэхэм гум
имэкъамэхэр тхъапэм ригъэкIунхэри шэ-
нэу хэлыгъ. Ащ къыкIыцтыгъэп зымыгъэ-
псэфыцтыгъэу: икIэсагъ театрэр, зиплъы-
хъаныр.

Музеим Шамсэт сэ сапалоу Iухъэгъагъ
ыкIи чанэу, хъупхъэу мы IофшIэн мы-
псынIкIэм хэзэгъэгъагъ, тешIагъэ цымы-
лэуи анахъ отдельшхом — «массовэкIэ»
зэджэцтыгъэхэм пацэ фаши, музеим
Iотыфэ ар ылыгыгъ. Музеим IофшIэны-
шхоу чIэлъэхэмкIэ — командировкэхэмкIэ,
экспедициехэмкIэ, лекцие къеджэнымкIэ,
материалэу къэтхыгъэхэр икъоу къэт-
хыхъыжыгъэнхэмкIэ ыкIи экскурсиехэр
регъэкIокIыгъэнхэмкIэ Ергъукъо Шамсэт
Iофышхо ылэжыгъ, цыфэу къытфа-
клохэрэм лъэшэу агу рыхыцтыгъ.

ТикIэсэ музей IофшIэным ихъатыркIэ
зыдгъэпсэфынау путевкэ профсоюзым
къытити, нэгъыритIум тхъамэфитIурэ
ТIуапсэ тыкыызэрэтыгъагъэм игугъу къэс-
шышт. Хым тэкIоми умышIэнэу нэгъыри-
тIуми джэнэ дэхабэ зыдэтштагъ пчыхъэ-
пэ зыгъэпсэфыгъохэм апае, ау зэрэфэбэ-
шхуагъэм къыхэкIэу псым нахъ чыжыгъэу
зыми тыкIуагъэп.

Ресторанэу «Нептуним» мафэм шэ
тышагъашхэцтыгъ, шэджэгъо шхэгъум
лэхэкI шхыныгъо къытфахыцтыгъ.
Ежым лыр икIэсагъ, сэ сыфэгъахэп,
ары къэс «а дэлэ цыкIу, угу мэкIэцтышъ,
шхэ» ылоцтыгъ. Ау уфэмыеу ушхэна,
адыгэ кIэлэцыкIу официантри къытэгъу-
гъуцтыгъ, Шамсэт сэмэркъэушхо хэлыгъ,
«уипсэлъыхъо цыкIу къэкIо» ыIоти, кIэ-
кIэлъхыхэцтыгъ, ыIу-ымыIоми, сэ сила-
гъэ сыдигъуи нахъ пкъы тэрэхэр хэлыгъ-
гъэх, сфикъути, къысэлъыжыцтыгъ.

Жыы къабзэ къэтэцтми, хым тыхэ-
хъаштми тхъамэфитIур дэгъу дэдэу
тфикъугъэу, нэлосэкIэ бэдэди тIлэу,
тыгъэми шлуцIабзэу тилыпкыгъэу, хэти
сыди тафэзэщыгъэу, Мыекъуапэ къэдгъэ-
зэжыгъ.

Шамсэт къэбар шхэнхэу цыфхэм
ахэлъхэр дахэу зыдышIыгъэу къылотэнхэр
икIэсагъ, арыти, бэрэ ашкIэ селъэлуцтыгъ.
IофшIапIэм тышIыгъэ зыхыкIэ, «тыкIожымэ
пчыхъашхъэ къэтIотэцт, джы Iоф тшIэцт»
ыIоти, кIэлэегъэджэ шыкIэу сигъэлэсэ-
цтыгъ.

Шамсэт зышIын-зыгъэдэхэныр лъэшэу
икIэсагъ, ышхъац ишIын-изэгъэфэн е
щыгъын зэфэшхъафхэм язэщыцтыгъэп.
ЗэкIэ бзылфыгъэ шыкIэ-гъэпсыкIэ дахэу
хэлъмэ ателъытагъэу, адиштэу усэ-хы-
рахышхэу макъы-пкъаы пымыIуIэу
чэщырэ ытхыцтыгъэх. Ахэм уаджэ зэ-
пытыгъэкIи уямызэцъу, псэ зыхэлъ
тхыпхъэ пкъырапкIынагъэх, бзылфыгъэ-
гум тешIыкIыгъагъэх. Ергъукъо-ЩэшIэ
Шамсэт ныбжыкIэзэ прозэм илэ усэу
ытхыгъэхэр зэбгъэпшэнхэ цыIэп, ахэр
адыгэ гъэзетым, альманахым къащыхи-
утыгъэх, «УблапIэ» зыцIэ тхылэу тхэкIо
ныбжыкIэхэм яапэрэ тхыгъэхэр зыдэтым
къыдэхъагъэх. Ащ ыужылоу Шамсэт или-
ричэскэ усэхэр зыдэт тхылэу «Бзы-
ужый» зыфилоу 1993-рэ илъэсым
къыдэкIыгъ.

Шамсэт иапэрэ тхылэ дэт усэхэр цы-
фым зэ ыгъотэу, етIанэ егъэшIэрэу IэкIыб
фэхъужырэ дунаим инэфынэ, ифабэ,
жыкIыгъэ чыIэхэм, шлулэгъум, ныб-
жыкIэгъум, гукIэгъугъэ-гупсагъэм афэ-
гъэхыгъэх. ЯжанрэкIэ ахэр адыгэ ли-
тературэм бэрэ къыхамыфэхэу, прозэкIэ
тхыгъэ усэх, новеллэ цыкIуэх.

Орэп зилажыэр — сэрэп

*Ощхы, ошхы... Пчыхъэшхъэ хъакIэу
къысфаклоу, сишхъангъупчъэ къытеоу
макIэу къысаджэу къысшIошIы, етIани,
сэрэп ар — сэлэсэжы... Мары джыри
шъабэу къысфытео.*

— Къало? Сэра укыизаджэрэр?
— Оры, оры! — Iапэ псыгъохэмкIэ Iэ
къешIы.

— Сыда къыпфэмылоу узыфаер?
— Сызыфаер, сызыфаер... — тIэкIуи
мэукIытэ.

— Къысфэгъэгъу, къыослонэу сыфай.
Зи къыкIыштэп а Iофым, гукIэгъушхуи
гуитIум зэфашIышт. Хъау, орэп зилажыэр
— сэрэп, гъогу лъэгъуитIур зыкIызэбгъу-
кIуагъэм. СицIыфыгъэ укыхалпэу сы-
мыумыс. Къысфэгъэгъу, синасып бдэз-
гощыгъэп. Орэп зилажыэр — сэрэп...

«Жьогъо ошх», «Сидунай хэмыкIырэ
цIэр», «Сыостыгъ ош пай», «ЗэдытIы»,
«Пчыхъэшхъэ тыгъэр», нэмыкIэхэри
шлулэгъупсэр зыщыIорышIэрэх. Усаклом
ыпсэ идэхагъэрэ ифэбагъэрэ ахэм зэхы-
уагъашIэ, шлулэгъу шъыпкъэм, иным,
лъэшым илэшугъэ мыухыжъ къащилоты-
кIыгъ. Гуцылэ закъоми мы усэхэм чыIпIэ
щырял, тхаклоу Ергъукъом ыпсэ ибаигъэ
сатырэ пэпчъ, произведение пэпчъ ащы-
кIэгъэтхыгъ, иадыгабзэ усаклом ыгу
къыцэгIэмы, ыбзэ шъоупсэу IэшIу, шъа-
бэ, гуапэ — зэлъызылгъ гузэхэшIэ
минмэ ахэшъыкIыгъ.

Адэ мыщ фэдиз шъэбагъэр, дэхагъэр,
гохыгъэр, лъэшыгъэр тыдэ къырихыра
усаком? Иусэ пэпчъ зы гучIэ къэбар
зэкIум, шлулэгъу зэхэшIэ мыухыжым
къегъэпсы.

IэгучIалъхъ

*IэгучIалъхъ... IэгучIалъхъ... Хэтэ Iэ-
гучIалъхъэ емышIагъэр зыщычэфхэу,
зыщыжыотхэрэ лъэхъаным? — КъэупчIэ
усэкло-гупшысаклор. ЕтIанэ къыпедзэжы.*

Нысэцэ джэгъу. Пцынаом зырагъэгъэ-
псэфынау пщынэр зылахым, зыгорэм
IэгучIалъхъэ тешIэнэу къытхыгъэхъагъ.

Тызэрэгъэгъэу IэгучIалъхъэ тешIэ-
цтыгъ. ГъучI такъырыр IэгучIалъхъэу
тиагъ. ЗэкIэри цыгугъхэу ачIэпхъаным
нэгъушIоу къыпIуппыхъэцтыгъэх. Ары
шхъаеу, сэ укысэкIуалли гъучI такъы-
рыр сIэгъу къычIэпхъагъ. Зэрэгъэлэса-
гъэхэу къээшышIэцт къэтэджыгъэм еплъы-
цтыгъэх...

СIэгъу илъым машIор пылэу къысшIо-
шIэу, гушIуагъо горэ гум къысшIуэгъэ-
цтыгъэ. Оры ар къысэзытыгъэр! Ясы-
мытыжыныр сыгоу зылэкIэсыубытэцты-
гъэ нахъ пытэу. ЗэрэджэгукIэри сщыгъу-
пшэжыгъэу гумэкIышхо горэми сызэлъы-
штэцтыгъэ.

Пшээшъэ нэгъушхым зэкIэ зэпиплъыхы,
садэжъ къылухы естынэу къызысеIом,
гъучIыр чыIэмылэу къызэхэсшIагъ.
Унэгъу чэф нэпцIэу кIэлъыгъэр нэпIэгъу
закъокIэ шхъэм къеожыгъ. УиппакIэрэ
уизекIуакIэрэ зэрэгъэфэмидэр гъучI та-
къырым къысигъэшIагъ.

Авторым гупшысэкIэ амал гъэшIэгъон
дэдэ зэрэлэкIэлым уеджэнджэшыжырэп:
ащ къытэшIэкIыгъэ Дунэешхоми, адыгэ
лъэпкъ шэн-хабзэхэми, хъульфыгъэ-
бзылфыгъэ зэфыщытыкIэхэми, гуцылакIэ-
ми хэшIыкIышхо зэрафырилэр нафэ
къыпфэху. Шхъэу усэхэм афишIырэ

закъомкIи усаклоу нэмыкIыбэм ялэзэгIэу,
игупшысэ гъээакIэкIэ угу къынэсэу, къы-
хъэу, къызэринэрэм уегъэразэ. Шамсэт
илирикэ нэмыкIхэм атекIы: ар нэмыкIэу
щымытэу, ежъ ышхъэ, ыпсэ, ыгу атешIы-
кIыпагъ; Шлулэгъу — зэхэшIэ анахъ
пльырыр, ыпсэ ифабэрэ идахэрэкIэ танэIу
къыригъэуцагъ; цыф гукIоцI зэхашIэр,
дышъэидэм фэдэу, пытэу зэрэзэтешъа-
гъэр нафэ къытфисыгъ.

Шыпкъэ, «УблапI» ыкIи «Бзыужый»
зыфилоу тхылэ цыкIуитIур, уаджагъэу
щымытмэ, зи арыхэп, ау адыгэ литера-
турэр зышIэу, адыгэ гупшысэр зилъа-
пIэхэм, ахэр тилитературэкIэ налмэс-нал-
къутэу пльытэныр зэрэфэшъуашэм
еджэнджэхэрэп.

Ергъукъо-ЩэшIэ Шамсэт Ерстэм ып-
хъур къуаджэу Едэпсыкъуае къыщыхыгъ,
щапIугъ, щеджагъ, апшъэрэ гъэсэныгъэ-
ри, ащ диштэрэ шэныгъабэ зылэкIэлъы-
гъ, литературэмкIэ шэныгъэ IофшIэгъэ-
шхо ил, щытхъуцIэ инхэр къылэжыгъ,
ыгуи ыпси а зэкIэми ахилъхъагъ —
илагъ унагъо, пхъу ыкIи пхъорэлъф цы-
кIу — бзылфыгъэ Iуш икъугъагъ, ау
илъэскIэ узэкIэлэбэжымэ (бэдзэогъум
ыкIэм, 2023-рэ илъэсым) игъонэмсызэу
ахэм ахэзыгъ, идунай ыхъожыгъ.

* * *

Шлошгъэхуэгъо дэдэу зэхэлъ цыIэ-
ныгъэр — цыфым анахъ цыIэныгъэ
пшъэрылпыр зэхышIагъэу зыригъажыэрэм
игъашIэ зэпычыныр... Сыдэу пшIына?!
Ар узэхэлэзыхъанэу щымыт Iофыгъу.

Ергъукъо Шамсэт бжыхъэ мэфэ
бэрэцэтым, чэпыюгум и 1-м къэхъугъ,
Тхъэр къетагъэу, зэчыи дахэ хэлыгъ,
илъэпкъ фишIэрэр шIомакIэу щылагъ,
гушхъэкIэн лъапIэ наукэми, лъэпкъ
литературэми ащырил. Ыпсэ ибаигъэкIэ
къытхэтыцт.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

АР-м хэгъэгү клоц! ИофхэмкIэ и Министерствэ къеты

Участковэ анахь дэгъур къыхахышт

УФ-м хэгъэгү клоц! ИофхэмкIэ и Министерствэ кIэцакло зыфэхугъэ Урысые зэнэ-къокъоу «Народный участковый-2024» зыфиорэм иятлонэрэ едзыгъо чэпыогум и 7-м рагъэжыагъ. Хабзэ зэрэхъугъэу, Иофтхэабзэр уцугъуицэу зтеуыгъ.

Апэрэ едзыгъор Iоныгъом и 11-м щегъэжыагъэу и 20-м нэс муниципалитетхэм ащыкIуагъ. КъулыкъушIэ анахь дэгъур чыплэхэм къащыхахыгъэх.

Ятлонэрэ уцугъом къыдыхалытагъэу АР-м хэгъэгү клоц! ИофхэмкIэ и Министерствэ исайт шъуихъанышъ, шъугу рихъырэ къулыкъушIэм шъумахъэ фэшъутын амал шъуи. Чэпыогум и 16-м нэс ар клоцт.

Чэпыогум и 7-м щыблагъэу онлайн шыкIэм тетэу цыфхэм амакъэ атын альэкIышт. Ахэм анахъу зыдырагъэштэгъэ, амакъэ зыфатыгъэ къулыкъушIэр къэнэфэшт. Теклоныгъэр къыдзыхыгъэм Адыгеир яцэнэрэ федеральнэ едзыгъом къыщигъэлъэгъошт.

Полициерэ обществэмрэ зэпхыныгъэу яIэр гъэпытэгъэным, цыфхэм хэбзэхъумахIохэм цыхъу афашIэрэм хэгъэхъогъэным, мы къулыкъум имэхъанэ зыкыгъэлъэгъэным фэлорышIэ илэс пчъагъэ хъугъэу зэхашэрэ зэнэкъокъур.

Ащ икIэх федеральнэ мэхъанэ иIэу шэклогум зэфыхъысыжышт. Шъолъыр пэпчъ теклоныгъэ къыдзыхыгъэ участковэ анахь дэгъур ащ хэлэжышт. Урысыем хэгъэгү клоц! ИофхэмкIэ и Министерствэ полицием иуполномоченнэ участковэ и Мафэ зыщыхагъэуэфыкIэрэм тефэу народнэ участковэ цIэ пIэр къэзылэжыгъэм мэфэкл шыкIэм тетэу шухъафтыныр фагъэшъошэшт.

Егъэдженхэр афызэхашагъэх

Мыекъопэ гурит еджапIэу N 17-м иполицейскэ класс щеджэхэрэм АР-м хэгъэгү клоц! ИофхэмкIэ и Министерствэ икинологическэ къулыкъу игупчэ илофшIэхэм егъэдженхэр афызэхашагъ.

Къэлогъэн фæе, къулыкъумрэ еджапIэм япашэхэмрэ зегурыIоныгъэ азыфагу илэу Иоф зэрэзедашIэрэр. Ащ ишIуагъэкIэ министрствэм иллыкIохэр еджэлIэ учреждениехэм макIох, хэгъэгү клоц! къулыкъум илофшIэн епхыгъэу лекциехэм къяджэх. Подразделением илофшIэн зэрэзэхашагъэм я 10-рэ классым ис кIэлэеджакIохэр ашагъэгъозагъэх.

АпэрашIэ курсантхэр ведомствэм икинологическэ къулыкъу игупчэ щыIагъэх. ХъакIэхэм къапэгъокIыгъ полицием икапитанэу Надежда Шаяновар. Ащ игуапэу гупчэм илофшIэн зэрэзэхашагъэр, пшъэрылэу ыкIи мурадэу илэхэр къафилотагъэх, джащ фэдэу хъэхэр зэрагъасэхэрэм, ахэм Иоф адэзышIэхэрэм шыкIэу агъэфедэхэрэм ащигъэгъозагъэх.

Полицием икъулыкъушIэхэм къызэраIуагъэмкIэ, гупчэм хъэ гъэсагъэхэр шалыгъ, общественнэ рэхъат-

ныгъэм икъэухъумэн ыкIи бзеджашIэхэм язешэн фэгъэзагъэх нэмыц овчаркэхэр. Хъэ лъэпкъэу лаборадорхэр наркотикхэр хэбзэнчъэу къезыгъэкIокIыхэрэм, къэорэ пкъыгъохэм, Iашэхэм ялтыхъун хагъэлажэх.

Полицием икапитанэу Байкъулэ Айдэмыр ныбжыкIэхэм къафилотагъ охътэ зэфэшъхъафхэм кинологхэр хъугъэ-шIэгъэ гъэшIэгонэу зэрихылапэгъэхэр, бзеджэ-шIэгъэ хылыбэхэм якыхэгъэщынкIэ хъэхэм яшIогъэшхо къызэрэкIорэр.

КIэхым зэхэщакIохэм къызэрэхагъэщыгъэмкIэ, мыщ фэдэ Иофтхэабзэхэм мэхъанэшхо яI, полицейскэ ныбжыкIэхэм теориер зэрэзэрагъашIэрэм имызакъоу, ясэнахъат епхыгъэу шIэныгъэ арагъэгъотынымкIэ яшIогъэшхо къэкIо.

Лыхъужьхэм яшIэжъ фагъэхыгъ

АР-м хэгъэгү клоц! ИофхэмкIэ и Министерствэ икъулыкъушIэхэм Иоф адэшIэгъэнымкIэ игъэлорышIэлIэ шъхъалэ ыкIи общест-венностым яллыкIохэр зэгъусэхэу Урысые Иофтхэабзэу «ШIэжыым ичъыгхат» зыфиорэм хэлэжыагъэх.

Апэрэ илэсэп мы Иофтхэабзэм полицием илофшIэхэр зыхэлажыэхэрэр. Хэгъэгү ззошхом хэкIодагъэхэм яшIэжъ фэгъэхыгъэу чыгыкIэхэр агъэтысхъанхэр зигукъэкIыр АР-м хэгъэгү клоц! ИофхэмкIэ и Министерствэ икъулыкъушIэхэм Иоф адэшIэгъэнымкIэ игъэлорышIэлIэ шъхъал ары. Мы илэсым Иофтхэабзэр Урысые экологическэ шэмбэт шыхъафэу «Зеленая Россия» зыфиорэм фагъэхыгъ.

Иофтхэабзэм изэхэщэн къыдырагъэштагъ министрствэм епхыгъэ Общественнэ советым итхъаматэ игуадзэу Николай Киселевым, ветеранхэм я Совет исекретарэу Ирина Плетневам, гъогу-патруль къулыкъум илофшIэ ныбжыкIэхэм, участковэ уполномоченнэхэм ыкIи Мыекъопэ отделым иследователхэм. Бзыфыр, блащэр ыкIи зэрыджэр аIоу къыхахыгъэ чыг цыкIухэр къэзэрэгъоигъэхэм министрствэм икъулыкъушIэ унэ дэжъ шагъэтысхъагъэх.

Мыщ фэдэ Иофтхэабзэхэм ныбжыкIэхэр къазэрэ-лажыэхэрэр цытхъукIэ афилъэгъугъ Николай Киселевым. Джащ фэдэу ащ къыIуагъ чыг цыкIоу агъэтысхъагъэ пэпчъ заом илтыхъужьхэм яшIэжыу зэрэщытыр, ащ нэмыкIэу чыопсыр къызтэгъэнэгъэнымкIэ ыкIи мзэхэр къэухъумэгъэнхэмкIэ мэхъанэшхо зилэ лъэбэкъушIу.

Къэлогъэн фæе, Урысые Иофтхэабзэу «ШIэжыым ичъыгхат» зыфиорэм хэхъэу мыщ фэдэхэр республикэм ирайонхэм экIэми ащырагъэкIокIыгъэх.

Сэнэхъатым ишъэфхэм ашагъэгъозагъ

АР-м хэгъэгү клоц! ИофхэмкIэ и Министер-

ствэ икъулыкъушIэхэм ныбжыкIэхэр мы сэнэхъатым цыгъэгъозэгъэнхэм фэгъэхыгъэ Иофтхэабзэу Мыекъуапэ щырагъэкIо-кIыгъ.

Къэлэ паркым къэгъэлъэгъон ин къыщызэIуахыгъ. Полицейскэхэм нэмыкI хэбзэхъумэкIо къулыкъухэм яллыкIохэр ягъусэу ахэм агъэфедэрэ Iашэхэр, щыгынхэр, хэушъхъафыкIыгъэ дзэ техникэр къагъэлъэгъуагъэх.

Иофтхэабзэм къырагъэблэгъагъэх Мыекъопэ еджапIэхэм ащеджэхэрэр, джащ фэдэу Адыгэ къэралыгъо ыкIи Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетхэм яаужырэ курс ащеджэрэ студентхэр. ЗэкIэм-кIи ахэр нэбгырэ 500 фэдиз хъуштыгъэх.

Иофтхэабзэр къызэIуахыгъ АР-м хэгъэгү клоц! ИофхэмкIэ иминистрэ игуадзэу Виталий Элибековым. НыбжыкIэхэм апашъхъэ къыщыгушIэлэзэ ащ ицыхъэ телъэу къыIуагъ хэгъэгур къэухъумэгъэным епхыгъэ сэнэхъатым къэзэрэгъоигъэхэм ащыщыбэхэм ящылэ-ныгъэ рапхы зэрашIоигъор. Ягухэлхэр къадэхъунхэм мы Иофтхэабзэр фытегъэлъэгъагъэх.

НыбжыкIэхэр къэгъэлъэгъонихэм арагъэлъэгъагъэх. Министерствэм икъулыкъушIэхэм къагъэхъазырыгъэ площадкэм цыф зерымыс къэзыбыбыхъэрэ пкъыгъор къыщагъэлъэгъуагъ. Цыфыр ешъуагъэмэ къэзыгъэлъэгъорэ пкъыгъоу гъогу-патруль къулыкъум илофшIэхэм агъэфедэрэм ыкIи хэушъхъафыкIыгъэ автомобилэу къызэрэкIокIыхэрэм ныбжыкIэхэр ашагъэгъозагъэх. Джащ фэдэу кинологхэм хъэ гъэсагъэу ягъусэхэм нэIуасэ афашIыгъэх.

Ащ нэмыкIэу министрствэм икъулыкъушIэхэм Иоф адэшIэгъэнымкIэ гъэлорышIэлIэм илофшIэхэм Урысыем и МВД иапшъэрэ еджапIэу учIэхъан зэрэплъэкIыштыр ныбжыкIэхэм къафалотагъ.

Иофтхэабзэм шъолъырым икъулыкъу зэфэшъхъафхэри хэлэжыагъэх: хыкым приставхэр, бзеджэшIагъэ зезыхагъэхэм пшъэдэкIыжъ ягъэхыгъэнымкIэ федеральнэ къулыкъоу АР-м щыIэр, УФ-м ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ и Министерствэ АдыгеимкIэ и ГъэлорышIэлIэ шъхъалэ, Росгвардием и ГъэлорышIэлIэу республикэм щыIэр ыкIи УФ-м и Следственнэ комитет иследственнэ ГъэлорышIэлIэу АР-м щыIэр.

КIэлэеджакIохэм ыкIи студентхэм яупчIэхэр хэбзэхъумэкIо къулыкъухэм яллыкIохэм чанэу афагъэзагъэх, игъэкIотыгъэ джэуапхэри агъотыгъэх.

Яцэнэрэ едзыгъом икIэху зэфыхысыжыгъ

Оперативнэ-пэшIорыгъэшъ Иофтхэабзэу «Iушъхъэ-2024» зыфиорэм ияцэнэрэ едзыгъо икIэху хэр Адыгеим щызэфыхысыжыгъэх.

Мы ИофтхэабзэмкIэ мурадэу яIагъэр наркотикыр хэбзэнчъэу къезыгъэкIокIыхэрэр, IузыгъэкIыхэрэр ыкIи ар зыгъэфедэхэрэр къэубытыгъэнхэр, ахэм пшъэдэкIыжъ ягъэхыгъэныр ары.

Иофтхэабзэр окIофэ мы лъэныкъомкIэ бзеджэшIэгъэ 76-рэ къыхагъэщыгъ.

Щысэхэр къэтхыын. Къалэу Мыекъуапэ щыпсэурэ илэс 26-рэ зыныбжэ кIалэр полицием икъулыкъушIэхэм къаубытыгъ. Ащ синтетикэм хэшIыкIыгъэ наркотик щыхъэгъэ 22-рэ къыкыуагъотагъ. ЗэрагъэуэфыгъэмкIэ, бгъэфедэ мыхъушт веществор интернетымкIэ IуигъэкIын гухэлъ иIагъ. КIалэм илэс 20-м нэс хъапс къыхыын ылъэкIышт.

Мыщ фэдэ хъугъэ-шIагъэ Теуцожь районым шагъэу-нэфыгъ. Къутырэу Краснэм иурам горэм илэс 37-рэ зыныбжэ хъулыфыгъэр къыщаубытыгъ. Ар къызалы-хъум синтетикэм хэшIыкIыгъэ наркотик щыхъагъэр къыкыуахыгъ.

Зэфэхысыжыгъэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, зэхэу-бытэгъэ оперативнэ-пэшIорыгъэшъ Иофтхэабзэу «Iушъхъэ-2024» зыфиорэм ияцэнэрэ едзыгъо окIофэ уголовнэ Иофи 2 къызэIуахыгъ, нэбгырэ 22-мэ административнэ пшъэдэкIыжъ арагъэхыгъ.

Хэутыным фэзыгъэхъазырыгъэр КIАРЭ Фатим.

Сурэтхэр: АР-м и МВД.

Голбол

Шьолъыри 6 хэлэжъагъ

ГолболымкIэ зэнэкьокьоу Московскэ хэкум щыкIуагъэм Адыгеим иллыкIохэм медалитIу кыщахыгъ. Урысые клэлэцIыкIу-ныбжыкIэ турнирым хэлэжъагъэх зымыльэгурэ спортсменхэр.

Къэралыгъом ишьолъыри 6-мэ къарыкIыгъэ командэхэм Адыгеим щыщыри ахэтыгъ. Тренерэу Елена Минаевам ыгъэсэрэ спортсменхэм джэрэ медальхэр къахыгъэх. Апэрэ ыкIи ятIонэрэ чыплэхэр Республикэу Карелиемрэ Московскэ хэкумрэ афагъэшъошагъэх.

Джащ фэдэу хушъафыкIыгъэ шлухъафтын кылэжыгъэ Илья Кошелевым. Ащ анахы-

бэрэ, гъогогъу 55-рэ, къэлап-чъэм Iэгуаор дидзагъ.

Типшашъэхэми тагъэгущуагъ, ахэми ящэнэрэ чыплэр кыдахыгъ. Ахэм апэ ишъыгъэх Московскэ ыкIи Нижегородскэ хэкухэм ялыкIохэр. Спортсменхэм къафагъэшъошэгъэ тынхэр къаритыжыгъэ Паралимпийскэ джэгунхэм щэгъогогъо ячемпионкэу Ольга Семеновам.

Шахматхэр

Анахь лъэшхэр къэнэфагъэх

Зыныбжъ ильэс 18-м емыху-гъэ шахматист анахь лъэшхэр къэнэфагъэх. БлэкIыгъэ зыгъэпсэ-фыгъо мафэхэм республикэм икълэ шъхалэ, Мыекьопэ, Красногвардейскэ ыкIи Тэхутэмькьое районхэм ялыкIохэр зыхэлэжъгъэ шьолъыр турнир рагъэкIокIыгъ. ЗэкIэмкIи нэбгырэ 50-м ехумэ заушэтыгъ, спортсменхэм ухъазырыныгъэ дэгъу къагъэлъэгъуагъ.

Теклоныгъэр кыдахыгъ: Роман Киракосян, Пхэнэе Данэ, Максим Кузьменкэм, Амалия Григорян, Максим Балабуевым, Сэхъут

Салимэ, Даниил Козленкэм, Юлия Дубинская.

ХагъэунэфыкIырэ чыплэхэр афагъэшъошагъэх: клэлэхэмкIэ — Егор Шевченкэм, Виталий Мирошниковым, ХъапэкIэ Батыр, Евгений Ефименкэм, Артем Гарпуц, Эжен Каспаровым, Денис Коробкиным, Ярослав Метальниковым. ПшашъэхэмкIэ — Борсэ Данэ, Елизавета Пискуновым, Бээджэжыкьое Маринэ, Эллина Суховым, Ника Широковым, Къодз Саидэ, Анастасия Мельниковым, Анастасия Манченкэм.

Карате

Медалиш къахыгъ

КаратэмкIэ Урысые зэнэкьокьухэр Владимирскэ хэкум щыкIуагъэх. Къалэу Суздаль загъэпсыгъэр ильэс 1000 зэрэхъурэм Iофтхъабзэр фэгъэхыгъагъ.

Урысыем ишьолъыр 28-мэ къарыкIыгъэ спортсмен 950-рэ фэдизмэ заушэтыгъ, яухъазырыныгъэ къагъэлъэгъуагъ. Тренерхэу Владимир Васильченкэмрэ Вячеслав Леусрэ агъэсэрэ нэбгыриплымэ Адыгеир зэнэкьокьухэм къацагъэлъэгъуагъ. Республикэм

иллыкIохэм гъэхъэгъэшлукхэр ашIыгъэх, медалиш къахыгъ. Мыекьопэ гурыт еджаплэу N 15-м щеджэрэ Никита Макаровым теклоныгъэр кыдихыгъ. Ящэнэрэ чыплэхэр къафагъэшъошагъэх республикэм икълэ шъхалэ игурыт еджаплэу N 7-м чIэс Назар Христофоровымрэ Тэхутэмькьое районым ипсэуплэу Инэм дэт еджаплэу N 25-м иллыкIоу ХьорэлI Алинэрэ.

Турнирым изэфэхьысыжъхэмкIэ тиспортсменхэм спорт разрядхэр къафагъэшъошэцIых.

КаратэмкIэ Дунаим ичемпионатрэ ипервенствэрэ ахэлэжъэнхэу республикэм иллыкIохэм загъэхъазыры. Ахэр шэклогъу мазэм Орловскэ хэкум щыкIоцIых.

Зэхъышагъэр ыкIи кыдэзгыгъэжыгъэр:
АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иналхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. Мыекьуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыгъэр:
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къаIыхыгъэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхуэхэрэ ары. Сатърхэм азыфагъу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цIыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIэгъэкIожыкх.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыкхыгъэр:
УФ-м хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлыгъэсIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэIорышIапI, зэраушыкхыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
4503
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1701

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъалэр
МэщIэкьое Саид

Редактор шъхъалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшгъэдэкIыжъ зыхыгъэр секретарыр
Тхъаркьохъо А. Н.